

SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2015)0107

Pregled izvajanja bolonjskega procesa

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 28. aprila 2015 o pregledu izvajanja bolonjskega procesa (2015/2039(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 165 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah in zlasti njenega člena 26,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in zlasti člena 14,
- ob upoštevanju skupne deklaracije o harmonizaciji arhitekture evropskega visokošolskega sistema, ki so jo 25. maja 1998 v Parizu podpisali štirje ministri, pristojni za visoko šolstvo v Franciji, Nemčiji, Italiji in Združenem kraljestvu (Sorbonska deklaracija)¹,
- ob upoštevanju skupne deklaracije, ki so jo 19. junija 1999 v Bologni podpisali ministri za šolstvo iz 29 evropskih držav (Bolonjska deklaracija)²,
- ob upoštevanju sporočila konference evropskih ministrov za visoko šolstvo, ki je potekala 28. in 29. aprila 2009 v mestih Leuven in Louvain-la-Neuve³,
- ob upoštevanju budimpeško-dunajske deklaracije, ki so jo 12. marca 2010 sprejeli ministri za šolstvo iz 47 držav in s katero je bil uradno vzpostavljen evropski visokošolski prostor⁴,
- ob upoštevanju sporočila konference ministrov za visoko šolstvo in tretjega foruma o bolonjski politiki z dne 26. in 27. aprila 2012⁵,

¹ http://www.ehea.info/Uploads/Declarations/SORBONNE_DECLARATION1.pdf

² http://www.ehea.info/Uploads/Declarations/BOLOGNA_DECLARATION1.pdf

³ http://www.ehea.info/Uploads/Declarations/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communicu%C3%A9_April_2009.pdf

⁴ http://www.ehea.info/Uploads/Declarations/Budapest-Vienna_Declaration.pdf

⁵ [http://www.ehea.info/Uploads/\(1\)/Bucharest%20Communique%202012\(1\).pdf](http://www.ehea.info/Uploads/(1)/Bucharest%20Communique%202012(1).pdf)

- ob upoštevanju strategije za mobilnost 2020 v evropskem visokošolskem prostoru, sprejete na ministrski konferenci o evropskem visokošolskem prostoru 26. in 27. aprila 2012 v Bukarešti¹,
- ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o spremembi Direktive 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Uredbe št. (EU) št. 1024/2012 o upravnem sodelovanju prek informacijskega sistema za notranji trg (uredba IMI)²,
- ob upoštevanju Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. septembra 2005 za olajšanje izdaje enotnih vizumov, ki jih države članice izdajajo za kratkoročno bivanje raziskovalcem iz tretjih držav, ki potujejo znotraj Skupnosti z namenom izvajanja znanstvenih raziskav³,
- ob upoštevanju Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. februarja 2006 o nadaljnjem evropskem sodelovanju pri zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu⁴,
- ob upoštevanju Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje⁵,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje pri izobraževanju in usposabljanju (ET 2020)⁶,
- ob upoštevanju sklepov Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 26. novembra 2009 o izoblikovanju vloge izobraževanja v brezhibno delujočem trikotniku znanja⁷,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 11. maja 2010 o internacionalizaciji visokošolskih ustanov⁸,
- ob upoštevanju priporočil Sveta z dne 28. junija 2011 o politikah za zmanjševanje osipa⁹,
- ob upoštevanju priporočil Sveta z dne 28. junija 2011 – Mladi in mobilnost – spodbujanje učne mobilnosti mladih¹⁰,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. maja 2006 z naslovom Uresničevanje agende za posodobitev univerz: izobraževanje, raziskave in inovacije (COM(2006)0208),

¹ <http://www.ehea.info/Uploads/%281%29%2012%20EHEA%20Mobility%20Strategy.pdf>

² UL L 354, 28.12.2013, str. 132.

³ UL L 289, 3.11.2005, str. 23.

⁴ UL L 64, 4.3.2006, str. 60.

⁵ UL C 111, 6.5.2008, str. 1.

⁶ UL C 119, 28.5.2009, str. 2.

⁷ UL C 302, 12.12.2009, str. 3.

⁸ UL C 135, 26.5.2010, str. 12.

⁹ UL C 191, 1.7.2011, str. 1.

¹⁰ UL C 199, 7.7.2011, str. 1.

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2010 z naslovom Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast (COM(2010)2020),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 26. avgusta 2010 z naslovom Evropska digitalna agenda (COM(2010)0245),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. septembra 2011 z naslovom Spodbujanje rasti in delovnih mest – program za posodobitev evropskih visokošolskih sistemov (COM(2011)0567),
- ob upoštevanju poročila z naslovom Visokošolsko izobraževanje v Evropi 2009: razvoj bolonjskega procesa (Eurydice, Evropska komisija, 2009)¹,
- ob upoštevanju poročila z naslovom Osredotočanje na visokošolsko izobraževanje v Evropi 2010: vpliv bolonjskega procesa (Eurydice, Evropska komisija, 2010)²,
- ob upoštevanju poročila z naslovom Osredotočanje na visokošolsko izobraževanje v Evropi 2012: vpliv bolonjskega procesa (Eurydice, Evropska komisija, 2012)³,
- ob upoštevanju raziskave Eurobarometer o visokošolski reformi, izvedeni med učitelji leta 2007⁴,
- ob upoštevanju raziskave Eurobarometer o visokošolski reformi, ki so jo opravili med študenti leta 2009⁵,
- ob upoštevanju objave Eurostata z dne 16. aprila 2009 z naslovom Bolonjski proces v visokošolskem izobraževanju v Evropi – ključni kazalniki glede socialne razsežnosti in mobilnosti⁶,
- ob upoštevanju končnega poročila mednarodne konference o financiranju visokošolskega izobraževanja, ki je potekala 8. in 9. septembra 2011 v Erevanu v Armeniji⁷,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. septembra 2008 o bolonjskem procesu in mobilnosti študentov⁸,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. maja 2010 o dialogu med univerzami in podjetji: novo partnerstvo za posodobitev univerz⁹,

¹ http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/099EN.pdf

² http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/122EN.pdf

³ [http://www.ehea.info/Uploads/\(1\)/Bologna%20Process%20Implementation%20Report.pdf](http://www.ehea.info/Uploads/(1)/Bologna%20Process%20Implementation%20Report.pdf)

⁴ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl198_en.pdf

⁵ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_260_en.pdf

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5713011/KS-78-09-653-EN.PDF/3eb9f4ec-dc39-4e51-a18b-b61eb7c2518b?version=1.0>

⁷ <http://www.ehea.info/news-details.aspx?ArticleId=253>

⁸ UL C 8 E, 14.1.2010, str. 18.

⁹ UL C 161 E, 31.5.2011, str. 95.

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. marca 2012 o prispevku Evropskih institucij h konsolidaciji in napredku bolonjskega procesa¹,
 - ob upoštevanju Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI)²,
 - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A8-0121/2015),
- A. ker bi moral biti poudarek bolonjskega procesa v sedanjih gospodarskih razmerah na uresničevanju ciljev razvoja najvišje možne ravni znanja in inovacij za državljane s pomočjo širokega dostopa do izobraževanja in s stalnim osveževanjem tega znanja; ker bi se to moralo odražati v pregledu strategije Evropa 2020 ter pri izvajanju Junckerjevega naložbenega načrta za Evropo;
 - B. ker analize kažejo, da ima skoraj vsak tretji delodajalce v EU težave pri iskanju ustrezno usposobljenih zaposlenih; ker s stališča cilja zmanjšanja neusklajenosti med ponudbo spretnosti in njihovim povpraševanjem v EU (razkorak med poklicnimi spretnostmi posameznika in povpraševanjem na trgu dela), bolonjska reforma do zdaj ni bila preveč uspešna; ker je ta neusklajenost postala osrednji izziv za Evropo, saj vpliva na vse družbene sloje, od produktivnosti in učinkovitosti podjetij do sedanje in prihodnje dobrobiti mladih;
 - C. ker se problem brezposelnosti mladih ni veliko izboljšal od začetka krize leta 2008; ker je bilo konec leta 2014 v EU okoli 5 milijonov brezposelnih mladih, mlajših od 25 let;
 - D. ker bi moral biti po besedah filozofa zaščitni znak univerz iskanje resnice in lepote, poleg njihove dolžnosti, da usposobijo nove strokovnjake, znanstvenike, inženirje, učitelje, zdravnike, politike in državljane;
 - E. ker je treba univerze obravnavati kot dejanske glavne akterje bolonjskega procesa, ki presegajo podporno vlogo regionalnih in nacionalnih institucij na področju usklajevanja, regulacije in virov;
 - F. ker ta medvladna pobuda, ki se izvaja v sodelovanju z akademskim svetom, vključuje prizadevanja, da bi zagotovili skupni evropski odziv na resne težave v mnogih državah, vendar to ni dovolj;
 - G. ker je dejanski namen bolonjskega procesa podpreti mobilnost in internacionalizacijo ter zagotoviti združljivost in primerljivost standardov in kakovosti različnih visokošolskih sistemov, ob upoštevanju avtonomije univerz, s tem pa prispevati k oblikovanju resnično demokratičnega evropskega prostora, ki bo državljanom nudil enake možnosti;
 - H. ker je treba oceniti napredek, dosežen v zadnjih 15 letih, in pri tem upoštevati uspeh v smislu medregionalnega sodelovanja ter stalne težave in neenakomerno doseganje zastavljenih ciljev;

¹ UL C 251 E, 31.8.2013, str. 24.

² Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za strateške naložbe in spremembi Uredb (EU) št. 1291/2013 in (EU) št. 1316/2013 (COM(2015)0010).

- I. ker se z bolonjskim procesom v večini držav usmerja in spodbuja reforme izobraževanja, v nekaterih državah pa se ga lahko dojema kot birokratsko breme zaradi slabe komunikacije in nerazumevanja njegove prave vizije;
- J. ker je pomembno priznati vseevropski značaj bolonjskega procesa, pa tudi sodelovanje vseh akterjev, vključno s študenti, učitelji, raziskovalci in neučiteljskim osebjem;
- K. ker je nadvse pomembno, da imajo v tem času gospodarske krize izobraževanje, usposabljanje, vključno s strokovnim usposabljanjem, znanjem in raziskavami še naprej in vse večjo finančno podporo;
- L. ker je v tem stalno spreminjajočem se okviru treba ponovno potrditi politično zavezanost, na kateri temelji bolonjski proces, in sodelovanje evropskih institucij, nacionalnih vlad in vseh ostalih ustreznih deležnikov pri izvajanju procesa;

Vloga bolonjskega procesa

1. ugotavlja, da so izobraževanje in raziskave eden glavnih stebrov naše družbe, kar zadeva spodbujanje razvoja sposobnosti, rasti in ustvarjanja delovnih mest; poudarja, da je za učinkovito reševanje vprašanja revščine, družbene neenakosti in brezposelnosti, predvsem mladih, nujno treba več vlagati v izobraževanje in spodbujati socialno vključenost;
2. ugotavlja, da bi bolonjski proces lahko pomagal pri reševanju neusklajenosti med ponudbo spretnosti in njihovem povpraševanju v EU, če bi študentom omogočil pridobivanje in razvoj sposobnosti, ki jih zahteva trg dela, s tem pa bi lahko dosegel pomemben cilj izboljšanja zaposljivosti diplomantov;
3. se zaveda vloge bolonjskega procesa pri ustvarjanju Evrope znanja; poudarja, da so širjenje znanja, izobraževanja in raziskav ključne prvine strategije Evropa 2020 in prispevajo k spodbujanju evropskega državljanstva; tudi poudarja potrebo po posvetovanju znotraj visokošolske skupnosti (učitelji, študenti in neučiteljsko osebje), da bi razumeli nasprotovanje reformam, povezanim z bolonjskim procesom, in potrebo po zagotavljanju brezplačnega in dostopnega javnega izobraževanja za vse, ki bo ustrezalo potrebam družbe;
4. ugotavlja, da so bolonjske reforme privedle do vzpostavitve evropskega visokošolskega prostora in omogočile dosežke v zadnjih 15 letih, saj se je zaradi njih izboljšala primerljivost visokošolskih struktur, povečala mobilnost, uvedeni so bili sistemi za zagotavljanje kakovosti, omogočeno je priznavanje diplom, izboljšala se je kakovost izobraževalnih sistemov pa tudi privlačnost visokošolskega izobraževanja v Evropi;
5. ugotavlja, da je v okviru bolonjskega procesa potrebno še veliko prizadevanj na področju prilagajanja izobraževalnih sistemov potrebam trga dela in izboljšanja splošne zaposljivosti in konkurenčnosti ter privlačnosti visokošolskega izobraževanja v Evropi; ugotavlja, da bi morale biti evropske visokošolske ustanove sposobne se hitro odzvati na gospodarske, kulturne, znanstvene in tehnološke spremembe v sodobni družbi, da bi polno izrabile potencial za spodbujanje rasti, zaposljivosti in socialne kohezije;
6. je seznanjen s cilji za naslednja leta ter nacionalnimi prednostnimi nalogami za ukrepe v letu 2015, določenimi na ministrski konferenci o evropskem visokošolskem prostoru leta 2012 v Bukarešti, ter s priporočili za strategijo 2020 o mobilnosti v evropskem

visokošolskem prostoru, v katerih se zagovarja ustanovitev novih observatorijev, oblikovanje novih pristopov k različnim evropskim univerzitetnim skupnostim in uvedba novih sistemov za vključevanje članov teh skupnosti v postopek prenove tega načrta;

Prednostne naloge in izzivi

7. poziva države evropskega visokošolskega prostora, naj izvajajo dogovorjene skupne reforme za pospešitev doseganja ciljev bolonjskega procesa in okrepitev verodostojnosti evropskega visokošolskega prostora; spodbuja podporo državam, ki se soočajo s težavami pri izvajanju teh reform; v zvezi s tem podpira vzpostavitev obsežnih partnerstev med državami, regijami in pomembnimi deležniki;
8. poziva države članice, naj še izboljšajo in posodobijo ocenjevanje visokošolskih zavodov ob upoštevanju standardov, ki so bili pred tem določeni v izobraževalnih sistemih na mednarodni ravni, in z nagrajevanjem odličnosti, da bi spodbudili razvoj znanja, raziskav in znanosti;
9. poudarja pomen ohranjanja raznolikosti poučevanja, vključno z raznolikostjo jezikov; spodbuja države članic, naj povečajo štipendije in zagotovijo, da bodo zlahka dostopne;
10. poudarja, da si je treba še bolj prizadevati za razvoj evropskega visokošolskega prostora in graditi na napredku pri doseganju njegovih ciljev in v sodelovanju z evropskim območjem izobraževanja in usposabljanja, evropskim prostorom za vseživljenjsko učenje in evropskim raziskovalnim prostorom;
11. poziva vse deležnike, povezane z izvajanjem bolonjskega procesa, naj izboljšajo zagotavljanje kakovosti, da bi dosegli uresničitev evropskega visokošolskega prostora, ki kot pojem akademske odličnosti po vsem svetu izboljšuje svojo privlačnost;
12. poziva države članice, tudi države evropskega visokošolskega prostora in vso EU, naj spodbujajo razumevanje javnosti bolonjskega procesa in njeno podporo procesu, vključno z ukrepanjem na osnovni ravni, da bi dosegli učinkovitejšo in bolj dinamično udeležbo pri doseganju njegovih ciljev;
13. poudarja, da ima Komisija kot članica bolonjskega procesa pomembno vlogo pri ustvarjanju evropskega visokošolskega prostora in jo poziva, naj v tej vlogi tudi spodbudi ta proces in pospeši prizadevanja za doseganje zastavljenih ciljev;
14. poudarja, da je treba med omenjene cilje vključiti kakovost izobraževanja in raziskav v terciarnem sektorju; meni, da bi bil eden od kazalnikov izpolnjevanja teh ciljev izboljšana zaposljivost diplomantov, kar je tudi cilj strategije Evropa 2020;
15. poziva, naj vlade, visokošolski zavodi in raziskovalni inštituti začnejo dialog, da bodo razpoložljiva sredstva porabljena namensko, čim boljše in učinkovitejše ter da se bodo poiskali novi in raznoliki modeli financiranja kot dopolnilo javnemu financiranju; prav tako poudarja pomen Obzorja 2020 kot gonila skupnih raziskovalnih projektov evropskih visokošolskih zavodov in je zaskrbljen zaradi nenehnih poskusov zniževanja njegovih sredstev, medtem ko na drugih področjih proračun ostaja nespremenjen;
16. poziva vlade, naj izboljšajo učinkovitost porabe javnih sredstev v izobraževanju in spoštujejo krovni cilj EU, da se do leta 2020 vložijo 3 % BDP EU v raziskave in razvoj;

poudarja, da je potrebno ambiciozno financiranje izobraževalnih in raziskovalnih dejavnosti, saj je to eno od ključnih orodij za zagotavljanje dostopa do kakovostnega izobraževanja za vse, pa tudi za boj proti gospodarski krizi in brezposelnosti;

17. poudarja potencialne možnosti za financiranje visokošolskega in poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki naj bi ga zagotavljal Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI); je zaskrbljen zaradi načrtovanega zmanjšanja sredstev za Obzorje 2020, ki so neposredno povezana z raziskavami in izobraževanjem, v dobro Evropskega sklada za strateške naložbe;
18. opozarja, da bo znižanje sredstev za Obzorje 2020 nedvomno vplivalo na polno izvajanje bolonjskega procesa, in zato Evropsko komisijo poziva, naj umakne takšne predloge;
19. spodbuja tako pristop od zgoraj navzdol kot tudi od spodaj navzgor, ki zajemata celotno akademsko skupnost in socialne partnerje, ter poziva k politični udeležbi in sodelovanju ministrov evropskega visokošolskega prostora pri oblikovanju skupne strategije za uresničitev bolonjskih reform;
20. poziva k nadaljnemu razvoju študijskih programov z jasno zastavljenimi cilji, ki bodo omogočali pridobitev potrebnega znanja in skupek splošnih in strokovnih spretnosti, da bodo lahko diplomanti izpolnjevali zahteve na trgu dela ter bodo imeli zmogljivosti za vseživljenjsko učenje, pa tudi, še pomembneje, za vključevanje državljanov; podpira polno izvajanje evropskega okvira za potrjevanje strokovnih kvalifikacij;
21. poudarja vlogo področij naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter njihov pomen za družbo, gospodarstvo in zaposljivost diplomantov;
22. poziva k pravilnemu izvajanju evropskega sistema zbiranja in prenašanja kreditnih točk (ECTS) in priloge k diplomi v evropskem visokošolskem prostoru, saj so to ključna orodja, povezana z delovno obremenitvijo študentov in učnimi rezultati, da bi olajšali mobilnosti in študentom omogočili zbiranje akademskih in zunajšolskih dosežkov;
23. poudarja pomen zagotavljanja vzajemnega priznavanja in združljivosti univerzitetnih diplom za krepitev sistema za zagotavljanje kakovosti na evropski ravni in v vseh državah evropskega visokošolskega prostora, v skladu z revidirano različico evropskih standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru; poziva vse države evropskega visokošolskega prostora in njihove agencije za zagotavljanje kakovosti, naj se pridružijo evropskima mrežama za zagotavljanje kakovosti (ENQA in EQAR);
24. spodbuja partnerice v bolonjskem procesu, zlasti pa Komisijo, naj ob vstopu diplomantov v svet dela redno merijo neusklajenost med ponudbo spretnosti in kompetenc ter povpraševanjem po njih;
25. poudarja pomen cilja iz strategije Evropa 2020, po katerem naj bi 40 % oseb v starosti od 30 do 34 let pridobilo terciarno izobrazbo ter ustrezne spretnosti in kompetence, da bi lahko dobili zaposlitev, ki jim bo v zadovoljstvo;
26. poudarja vrednost okvira kvalifikacij za večjo preglednost in poziva vse države bolonjskega procesa, naj poskrbijo, da bo njihov okvir kvalifikacij združljiv z evropskim okvirom in evropskim visokošolskim prostorom;

27. poudarja, da je treba nacionalne okvire kvalifikacij v številnih državah članicah še prilagoditi evropskemu okviru, pa tudi evropskim standardom in smernicam za zagotavljanje kakovosti; ugotavlja, da številni nacionalni okviri kvalifikacij še vedno niso vpisani v evropski register za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu;
28. dodaja, da je mobilnost študentov, učiteljev, raziskovalcev in neučiteljskega osebja ena od glavnih prednostnih nalog bolonjskega procesa; poziva države članice, naj izboljšajo možnosti za mobilnost in njeno kakovost, ter poudarja, da je treba boljše izvajati strategijo Mobilnost 2020 v evropskem visokošolskem prostoru in izpolniti količinski cilj 20 % mobilnosti med študenti do leta 2020; glede tega poudarja bistveno vlogo programa Erasmus+ in Obzorja 2020 ter pomen zagotavljanja njenega nemotenega in učinkovitega izvajanja in spodbujanja; poudarja, da bi morale biti štipendije, povezane s programom Erasmus+, izvzete iz obdavčitve in socialnih prispevkov;
29. poziva k temu, da bi se mobilnost študentov postopno vključila v uradni študijski program univerz;
30. poudarja, da je treba v programe mobilnosti EU vključiti ustrezno število študentov in predavateljev s področja umetnosti in glasbe;
31. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj med merila za razvrščanje univerz in visokošolskih zavodov vključijo partnerstva na evropski in mednarodni ravni ter ureditev mobilnosti;
32. se zaveda osrednje vloge visokošolskih zavodov pri spodbujanju mobilnosti in opremljanju diplomantov in raziskovalcev z znanjem in spretnostmi, ki so potrebni za uspeh pri iskanju zaposlitve v globalnem gospodarstvu;
33. poziva države članice, EU in evropski visokošolski prostor, naj povečajo mobilnost s spodbujanjem učenja jezikov, odpravijo upravne ovire ter zagotovijo ustrezne mehanizme finančne podpore in prenosljivost štipendij in posojil; ugotavlja, da je mobilnost manj dostopna za študente iz manj premožnih okolij;
34. poudarja, da so se izobraževalni vzorci v zasnovi, pa tudi pri izvajanju programov premaknili k bolj študentsko usmerjenemu pristopu, ki vključuje osebni razvoj študentov; poudarja pomen udeležbe študentov pri upravljanju visokega izobraževanja;
35. poudarja, da bi se morali študijski programi osredotočati na dolgoročno povpraševanje na trgu; poudarja tudi, da zaposljivost pomeni obvladovanje raznovrstnih kompetenc, ki študente pripravijo na trg dela in jih usposobijo za vseživljenjsko učenje; glede tega spodbuja aktiven dialog in nacionalno in čezmejno sodelovanje med univerzami in podjetji pri programih in pripravi študentov, ki bosta pripomogla k premagovanju gospodarske krize, spodbujala gospodarsko rast ter prispevala k družbi, ki temelji na znanju, in s tem omogočila priložnosti v širšem družbenem smislu; spodbuja visokošolske zavode, naj bodo odprti za naddisciplinarnе študije, ustvarjanje univerzitetnih raziskovalnih inštitutov in sodelovanje z različnimi partnerji;
36. poudarja, da je treba zagotoviti obsežne priložnosti za vseživljenjsko učenje in dodatne oblike učenja, kot so neformalno in priložnostno izobraževanje, ki je zelo pomembno za razvoj mehkih veščin;

37. poziva k prizadevanjem za okrepitev povezave med visokošolskim izobraževanjem, raziskavami in inovacijami, tudi s spodbujanjem izobraževanja na podlagi raziskovanja, ter poudarja, da je program Obzorje 2020 ključni mehanizem financiranja za spodbujanje raziskav; poziva k bolj usklajenim ukrepom za spodbujanje bolonjskega procesa, kot sta programa Obzorje 2020 in Erasmus+;
38. poziva k prožnejšim učnim potem, ki vključujejo programe skupnih diplom in interdisciplinarne študije in podpirajo inovacije, ustvarjalnost, poklicno izobraževanje in usposabljanje, dualno izobraževanje in podjetništvo v visokem šolstvu, poleg tega poziva, naj se razišče potencial novih tehnologij in digitalizacije ter IKT za obogatitev učenja in poučevanja ter za dodatni razvoj številnih spretnosti in novih vzorcev učenja, poučevanja in ocenjevanja;
39. poziva visokošolske zavode, javne uprave, socialne partnerje in podjetja, naj neprestano sodelujejo v dialogu, da bi olajšali in izboljšali zaposljivost; v zvezi s tem poudarja, da je treba v razpravi nameniti poudarek neizrabljenemu potencialu visokega šolstva v smislu spodbujanja rasti in zaposlovanja; poziva države evropskega visokošolskega prostora in visokošolske zavode, naj okrepijo sodelovanje, da bi zagotovile kakovostna pripravništva in vajeništva, ter naj okrepijo mobilnost na tem področju; poudarja, da bi morali deležniki boljše sodelovati pri dvigovanju temeljnih kvalifikacij in prenovi kvalificirane delovne sile, pa tudi pri boljšem, bolj dostopnem in kakovostnejšem poklicnem svetovanju in zaposlovanju; ugotavlja, da bi bilo treba še dodatno spodbujati, da se v študijske programe vključi pripravništvo in učenje na delovnem mestu;
40. poudarja, da je treba beguncem s priznanim statusom omogočiti dostop do vseh ustanov v evropskem visokošolskem prostoru in jim omogočiti, da si z izobrazbo zgradijo neodvisno življenje; poudarja še, da bi bilo treba dodatno sprostiti izdajanje dovoljenj za prebivanje diplomantom, ki iščejo kvalificirano poklicno dejavnost; poudarja, da bi bilo treba okrepiti prizadevanja za vzajemno priznavanje beguncev s priznanim statusom, zlasti z vidika mobilnosti teh študentov;
41. poudarja, da imajo države članice in vsi visokošolski zavodi iz evropskega visokošolskega prostora nalogo, da zagotovijo kakovostno izobraževanje, ki bo ustrezalo socialnim in gospodarskim izzivom, in poudarja potrebo po njihovem tesnem medsebojnem sodelovanju za doseganje ciljev, zastavljenih z bolonjskim procesom;
42. ugotavlja, da je le nekaj držav članic izdelalo celovito strategijo za vključevanje študentov iz nižjega družbeno-gospodarskega okolja v visoko šolstvo, in se s tem spopadlo s problemom tako imenovanega socialnega filtra;
43. poziva k večjemu vključevanju srednješolskih učiteljev v bolonjski proces, v smislu njihovega kakovostnejšega usposabljanja in poklicne mobilnosti, da bi izpolnili nove izobraževalne potrebe in potrebe po usposabljanju, ki jih narekuje družba, temelječa na znanju, in bi prispevali k večji uspešnosti študentov;
44. poudarja vlogo izobraževanja, njegove kakovosti in poučevalnega poslanstva pri izoblikovanju prihodnjih generacij, prispevanju k večji socialni in ekonomski koheziji, pa tudi pri ustvarjanju novih delovnih mest, večji konkurenčnosti in potencialu za rast; v zvezi s tem poziva k boljšemu priznavanju pomena učiteljskega poklica;

45. poziva k gospodarskim in družbenim prizadevanjem za večjo socialno vključenost z zagotavljanjem pravičnega in odprtega dostopa do kakovostnega izobraževanja za vse, lajšanjem priznavanja univerzitetnih in poklicnih kvalifikacij, pa tudi študijskih obdobj v tujini in predhodnega učenja, programov za pridobivanje mehkih veščin, programov za neformalno in priložnostno učenje, ter z zagotavljanjem ustreznega izobraževanja za raznoliko študentsko populacijo prek vseživljenjskega učenja;
46. poudarja socialno razsežnost bolonjskega procesa; poziva k ukrepanju za večjo udeležbo nezadostno zastopanih in prikrajšanih skupin, tudi z mednarodnimi programi mobilnosti;
47. poudarja vlogo, ki jo ima mobilnost na področju izobraževanja pri medkulturnem učenju, zato bi bilo treba v okviru bolonjskega procesa sprejeti dejavne ukrepe za spodbujanje medkulturnega znanja in spoštovanja med študenti;
48. poziva k prizadevanjem za razvoj strategije za zunanjo razsežnost evropskega visokošolskega prostora prek sodelovanja z drugimi regijami po svetu, da bi povečali njegovo konkurenčnost in privlačnost na svetovni ravni, izboljšali obveščenost o evropskem visokošolskem prostoru, okrepili sodelovanje na temelju partnerstev, okrepili politični dialog in še dodatno priznavali kvalifikacije;
49. poudarja potrebo po boljšemu zbiranju podatkov med državami evropskega visokošolskega prostora za boljše prepoznavanje izzivov bolonjskega procesa in odzivanje nanje;
50. poudarja, da je naslednja ministrska konferenca o evropskem visokošolskem prostoru, ki bo maja 2015 v Erevanu, pomembna za uresničevanje cilja in za kritičen pregled napredka in pomanjkljivosti pri doseganju prednostnih nalog za obdobje 2012–2015, da bi evropski visokošolski prostor ob popolni podpori Unije spodbudili in še bolj uskladili;

o

o o

51. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.